

УДК:619:616.995.7

**ПОШИРЕННЯ ЕКТОПАРАЗИТІВ СЕРЕД ПОПУЛЯЦІЇ
БЕЗПРИТУЛЬНИХ СОБАК У КИЄВІ**

О.В. СЕМЕНКО, кандидат ветеринарних наук

Д.М. КУРІНЕЦЬ, студент

Вивчено особливості поширення ектопаразитів серед безпритульних собак в умовах мегаполісу. Встановлено, що всі досліджені тварини були вражені збудниками паразитозів. Виявлено сезонну залежність сифонаптерозу, який реєстрували переважно в теплу пору року, тоді як ліногнатоз, триходектоз, демодекоз та саркоптоз – у холодну.

Ключові слова: ектопаразити, безпритульні собаки, саркоптоз, демодекоз, ліногнатоз, сифонаптероз.

Ектопаразитози – надзвичайно поширені хвороби собак, які заражаються ектопаразитами при контакті з хворими тваринами та з контамінованими об'єктами навколишнього середовища [1-2].

У великих містах значну роль у поширенні збудників цих хвороб відіграють саме безпритульні тварини, кількість яких за останні роки постійно збільшується. Окрім того, у них найчастіше реєструється ураження збудниками кількох хвороб. Це робить їх небезпечним джерелом інвазії для свійських тварин та людини [3].

Мета дослідження – вивчення особливостей поширення ектопаразитозів серед безпритульних собак у м. Києві.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження здійснювали протягом 2009–2010 рр. на базі притулку для тварин “SOS” і кафедри паразитології та тропічної ветеринарії НУБіП України.

Об'єктом досліджень слугували безпритульні собаки, щойно доставлені в притулок для тварин “SOS”, уражені ектопаразитами. Всього обстежено 248 безпритульних тварин.

Проводили аналіз розповсюдження кожного виду збудників ентомозів та акарозів у собак, встановлювали відсоток уражених тварин змішаними інвазіями та їх асоціації. Також вивчали залежність екстенсивності інвазії від

віку, довжини шерстного покриву та пори року. Вік собак визначали за ступенем стирання зубних коронок.

Діагностику ектопаразитозів проводили комплексно, враховуючи епізоотичні дані, клінічні ознаки та підтверджували лабораторними дослідженнями. При виявленні на шерстному покриві та шкірі тварин збудників ентомозів, паразитів досліджували макроскопічно, при необхідності для диференціації виду комах, їх розглядали під лупою (збільшення x5).

При підозрі на акарози (саркоптоз, демодекоз) на межі ураженої і здорової ділянки шкіри скальпелем відбирали глибокий зішкрібок до появи сукровиці. Для діагностики отодектозу із зовнішнього слухового ходу за допомогою ватної палички відбирали кірочки, які вивчали компресорним методом за загальноприйнятою методикою з подальшою мікроскопією під малим збільшенням мікроскопа. Виявляли живих та мертвих кліщів, їх німф, личинок і яйця.

Результати досліджень. При проведенні клінічного огляду нами встановлено, що 100 % тварин були уражені ектопаразитами. До того ж у всіх 248 собак діагностували сифонаптероз (ЕІ 100 %), у 44 (18 %) – демодекоз, при цьому у дев'яти з них (36 %) – генералізовану форму, у шести собак (2 %) – лабораторно підтвердився діагноз саркоптоз, у 27 тварин (11 %) – отодектоз, у 20-ти собак (8 %) – ліногнатоз, у 15-ти (6 %) – триходектоз, у 120 собак (48 %) – змішані інвазії з сифонаптерозом (табл. 1).

1. Поширення ектопаразитозів серед безпритульних собак у притулку для тварин “SOS” м. Києва протягом 2009-2010 рр.

Хвороба	Кількість тварин	ЕІ,%
Демодекоз	44	18
Отодектоз	27	11
Саркоптоз	6	2
Сифонаптероз	248	100
Ліногнатоз	20	8
Триходектоз	15	6
Змішана інвазія	112	45

Захворювання на сифонаптероз реєстрували у собак всіх вікових груп, інтенсивність інвазії коливалась в межах від 30 до 150 екз. Розподіл випадків захворювання на інші ектопаразитози за віковими групами наведено в табл. 2.

2. Частота захворювання бездомних собак на ектопаразитози залежно від їх віку

Хвороба	Вік тварини											
	місяці						роки					
	до 2		2-6		6-14		2-3		3-7		старше 7	
	гол.	%	гол.	%	гол.	%	гол.	%	гол.	%	гол.	%
Демодекоз	2	5	15	35	20	45	4	10	3	6	2	4
Отодектоз	3	11	11	40	7	26	3	11	2	8	1	4
Саркоптоз	2	33	3	50	1	17	-	-	-	-	-	-
Ліногнатов	2	10	4	20	6	30	4	20	3	15	1	5
Триходектоз	5	33	3	20	5	33	-	-	2	14	-	-

Результати не точні, адже загальна кількість тварин у кожній віковій групі була різною. Однак певні висновки зробити все ж таки можна, а саме: акарози частіше зустрічались у собак до 2-річного віку, а при ентомозах чіткої вікової залежності не відмічали.

При проведенні досліджень встановлено, що 66 % тварин з діагнозом демодекоз мали коротку шерсть, а 36 % – середню та довгу. Усі собаки хворі на саркоптоз були короткошерстними. На триходектоз хворіли 60 % довгошерстних та 40 % собак з коротким шерстним покривом. Ліногнатовом було уражено 55 % дослідних тварин з довгою і середньою шерстю та 45 % – з короткою.

Більшість собак – 77 %, у яких було зареєстровано отодектоз, мали довгі висячі вуха.

Під час проведення досліджень відмічали також залежність екстенсивності інвазії від періоду року. Так, демодекоз частіше проявлявся в холодну пору року, а влітку чисельність собак, уражених цією хворобою значно зменшувалась. Для розвитку отодектозу пора року суттєвої ролі не
«Наукові доповіді НУБіП» 2011-7 (29) http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Nd/2011_7/11sov.pdf

відіграла. Кількість тварин, уражених саркоптозом, збільшувалась в осінньо-зимовий період, а влітку цю інвазію не реєстрували. Ліногнатов та триходектоз реєстрували частіше в холодну пору року. Зараженість тварин сифонаптерозом збільшувалась у весняно-літній і зменшувалась в осінньо-зимовий період (табл. 3).

3. Залежність екстенсивності інвазії від пори року

Хвороба	Кількість випадків захворювання, гол., (%)							
	Зима		Весна		Літо		Осінь	
	гол.	%	гол.	%	гол.	%	гол.	%
Демодекоз	20	46	16	36	3	7	5	11
Отодектоз	7	26	6	22	4	15	10	37
Саркоптоз	2	33	1	17	-	-	3	50
Сифонаптероз	38	15	82	33	86	35	42	17
Ліногнатов	9	45	3	15	2	10	6	30
Триходектоз	6	40	3	20	1	7	5	33

Отже, всі досліджені собаки (100 %) були уражені ектопаразитами в різних асоціаціях. У тварин діагностували сифонаптероз, ліногнатов, триходектоз, демодекоз, отодектоз та саркоптоз.

Проведені дослідження показові щодо розуміння проблеми безконтрольного розмноження та росту чисельності безпритульних собак у великих містах, а саме в м. Києві.

Висновки

1. Всі безпритульні собаки, які надходили в притулок для тварин „SOS” протягом 2010 року були уражені ектопаразитами. У цих тварини виявляли: сифонаптероз (ЕІ 100 %), ліногнатов (ЕІ 8 %), триходектоз (ЕІ 6 %), демодекоз (ЕІ 18 %), отодектоз (ЕІ 11 %), саркоптоз (ЕІ 2 %)

2. У 45 % випадків збудників ектопаразитів виявляли у вигляді змішаної інвазії в різних асоціаціях: сифонаптероз-демодекоз – 39 %, сифонаптероз-саркоптоз – 5 %, сифонаптероз-отодектоз – 24 %, сифонаптероз-ліногнатов – 18 %, сифонаптероз-триходектоз – 13 %.

3. При дослідженні впливу віку тварин на зараження їх ектопаразитами встановили, що акарози частіше зустрічались у собак до двохрічного віку – 70 %. Вікової залежності при враженні тварин ентомозами не спостерігали.

4. Захворювання собак на демодекоз, саркоптоз, ліногнатоз та триходектоз реєструються переважно в холодну – 75 %, а сифонаптероз – у теплу пору року – 68 %.

Список літератури

1. Іринчук В.В. Епізоотичний процес демодекозу собак в м. Одесі, клінічний перебіг та заходи боротьби: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. вет. наук: спец. 16.00.11 «Паразитологія, гельмінтологія» / В.В. Іринчук – К., 2007. – 17 с.

2. Медведєв К.С. Болєзни кожи собак и кошек / Медведєв К.С. – К.: ВИМА, 1999. – 151 с.

3. Пономаренко В.Я. Паразитози безпритульних собак – небезпека для здоров'я людини / В.Я. Пономаренко // Ветеринарна медицина України. – 2009. – № 12 – С. 18–21.

РАСПРОСТРАНЕНИЕ ЭКТОПАРАЗИТОВ СРЕДИ БЕЗДОМНЫХ СОБАК В КИЕВЕ.

Е. В. Семенко, Д.М. Куринец

Изучены особенности распространения эктопаразитов среди бездомных собак в условиях мегаполиса. Установлено, что все исследованные животные были поражены возбудителями паразитозов. Выявлена сезонная зависимость сифонаптероза, который регистрировали в теплый период года, линогнатоз, триходектоз, демодекоз и саркоптоз – в холодный.

Ключевые слова: эктопаразиты, бездомные собаки, сифонаптероз, линогнатоз, саркоптоз, демодекоз.

DISTRIBUTION OF IN ECTOPARASITES OF STRAY DOGS IN THE KIEV

O. Semenko, D. Kurinets

The features of distribution of ectoparasites among stray dogs in a megapolis. It is established that all animal research were amazed pathogens parasites. Revealed seasonal dependence sifonapterosis, which was recorded in the warm season, then when linognatosis, thrihodektosis, demodicosis and sarcoptic mange - in the cold.

Key words: ectoparasites, stray dogs, sifonapterosis, linognatosis, sarcoptic mange, demodecosis.